

Kiertotalouden DNSH-kriteerit

Rakennusyritysten linjaukset kiertotaloutta koskevien DNSH-kriteerien soveltamiseksi

Soveltamisohje kommenttikierrokselle | 10.10.2024 Helsinki

Tausta soveltamisohjeen laadinnalle

Soveltamisohjeen laadinnan tavoitteeksi asetettiin rakennusyritysten yhteisten linjausten kokoaminen taksonomian kiertotaloutta koskevista DNSH-kriteereistä (ei aiheuta merkittävää haittaa). Soveltamisohjeet koottiin kahdessa työpajassa elo-syyskuussa 2024. Soveltamisohjeet koskevat seuraavia taksonomia-asetuksessa mainittuja toimintoja:

7.1 Uusien rakennusten rakentaminen

7.2 Olemassa olevien rakennusten korjaus

Työryhmään kutsuttiin NCC (Pekka Kiuru), Skanska (Laura Eklund), SRV (Mari Levirinne-Kara) ja YIT (Hanne Perälä). Työtä fasilitoi ja soveltamisohjeen koosti Kierivä Oy. Rakennusteollisuus RT:n edustajana työryhmässä oli Jani Kemppainen ja RATEKO:ta järjestäjänä toimi Meri Hietala.

Soveltamisohje tuotetaan osana EU-taksonomian jalkautushanketta, jonka toimeenpanosta vastaavat Rakennusteollisuus RT ja RATEKO.

Taksonomian jalkautushanke saa rahoitusta ympäristöministeriön Vähähiilisen rakennetun ympäristön ohjelmasta, jonka rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (RRF). Hankkeen omarahoitusosuudesta vastaavat Rakennusteollisuuden Koulutuskeskus RATEKO ja Talonrakennusteollisuus ry. Hanke ajoittuu välille 2023 -2024. Lisätietoa www.rateko.fi

Soveltamisohjeen kommentointi

Soveltamisohje on esitetty seuraavilla dioilla. Jokaisessa diassa on esitetty asetuksen kohta, kohdan soveltaminen ja työryhmän tarkentavia kommentteja soveltamisohjeeseen.

Soveltamisohjetta voi kommentoida 4.11.2024 asti.

Linkki kommentoinnissa käytettävälle [lomakkeelle](#)

Soveltamisohje: Materiaalina hyödyntäminen 1/3

Delegoitu asetus:

Vähintään 70 prosenttia (painossa mitattuna) rakennustyömaalla tuotetusta vaarattomasta rakennus- ja purkujätteestä (lukuun ottamatta päätöksellä 2000/532/EY vahvistetun Euroopan jäteluettelon luokassa 17 05 04 tarkoitettua luonnosta peräisin olevaa ainetta) valmistellaan uudelleenkäyttöön, kierrätykseen ja muuhun materiaalin talteenottoon, mukaan lukien maantäyttötoimet, joissa käytetään jätettä korvaamaan muita materiaaleja, jätehierarkian ja EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallin mukaisesti.

Soveltaminen: mitä tarkoitetaan materiaalina hyödyntämisellä?

Materiaalina hyödyntämisellä tarkoitetaan jätteen uudelleenkäytön valmistelua, kierrätystä materiaalina sekä sellaisia maantäyttötoimia, joissa jäte korvaa neitseellisiä materiaaleja.

Materiaalina hyödyntämistä ei ole jätteen hyödyntäminen energiana (jätteen massapoltto) tai valmistaminen polttoaineeksi tai muuksi energianlähteeksi (esimerkiksi jätteen valmistaminen rinnakkaispolttoaineeksi tai pelleteiksi).

Työryhmän tarkentavat kommentit:

Eri jäteyritysten raportit ovat erilaisia. Yhdestä hankkeesta jätetiedot voi olla tarpeen kerätä hanketta koskevaan Excel-tiedostoon tai yrityksen erilliseen raportointijärjestelmään.

Materiaalina hyödyntäminen ei vastaa hankkeessa erilliskerättävien jätelajien osuutta. Esimerkiksi puu lajitellaan erikseen, mutta se ei todennäköisesti mene materiaalina hyödyntämiseen, ellei sitä ole erikseen sovittu jätehuollon palveluyrityksen kanssa. Puujätteestä erikseen lajiteltu kierrätyspuu laskettaisiin materiaalina hyödyntämiseen, mutta sekapuuta ei, ellei asiasta ole erikseen sovittu palveluyrityksen kanssa.

EU:n rakennus- ja purkujätteen kierrätysmalli hyväksytty versio: https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en. Jätelaki 646/2011: 6 § muut määritelmät 8 § Yleinen velvollisuus noudattaa etussijajärjestystä 15 § Jätteiden erilliskeräysvelvollisuus

Soveltamisohje: Materiaalina hyödyntäminen 2/3

Delegoitu asetus:

Vähintään 70 prosenttia (painossa mitattuna) rakennustyömaalla tuotetusta vaarattomasta rakennus- ja purkujätteestä (lukuun ottamatta päätöksellä 2000/532/EY vahvistetun Euroopan jäteluettelon luokassa 17 05 04 tarkoitettua luonnosta peräisin olevaa ainetta) valmistellaan uudelleenkäyttöön, kierrätykseen ja muuhun materiaalin talteenottoon, mukaan lukien maantäyttötoimet, joissa käytetään jätettä korvaamaan muita materiaaleja, jätehierarkian ja EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallin mukaisesti.

Soveltaminen: miten lasketaan materiaalina hyödyntämisen aste?

Materiaalina hyödyntämisen aste koostetaan hankkeen jäteraporteista laskemalla materiaalina hyödynnetyn vaarattoman rakennus- ja purkujätteen osuus syntyneestä vaarattomasta jätteestä.

Vaarallisia jätteitä (jäteluettelon jätenimikkeessä *-merkintä) ja luokan 17 05 04 (maa- ja kiviainekset) ei sisällytetä laskentaan.

Työryhmän tarkentavat kommentit:

Oleennaista on 70 % materiaalihyödyntämisen saavuttaminen.

Hankkeen jätehuollon palveluyritykseltä saa tiedot käsittelytavoista.

[Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021: Liite 1 Hyödyntämistoimet, Liite 3 Jäteluettelo](#)

Soveltamisohje: Materiaalina hyödyntäminen 3/3

Delegoitu asetus:

Vähintään 70 prosenttia (painossa mitattuna) rakennustyömaalla tuotetusta vaarattomasta rakennus- ja purkujätteestä (lukuun ottamatta päätöksellä 2000/532/EY vahvistetun Euroopan jäteluettelon luokassa 17 05 04 tarkoitettua luonnosta peräisin olevaa ainetta) valmistellaan uudelleenkäyttöön, kierrätykseen ja muuhun materiaalin talteenottoon, mukaan lukien maantäyttötoimet, joissa käytetään jätettä korvaamaan muita materiaaleja, jätehierarkian ja EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallin mukaisesti.

Soveltaminen: miten toimin jätehierarkian ja käsittely- ja kierrätysmallin mukaisesti?

Materiaalit erotetaan toisistaan työmaalla lajittelemalla ja erilliskeräämällä huomioiden eri käsittelyvaihtoehdot.

Työmaalle laaditaan jätehuoltosuunnitelma ja jäteasetuksen mukaisesta erilliskeräysvelvoitteesta poiketaan vain perustellusti. Jätehuollon palveluyrityksen kanssa tehtävässä sopimuksessa sovitaan erilliskeräyksestä ja jätteiden käsittelytavoista. Sopimuskumppani auditoidaan osana rakennusyrityksen omaa laadunhallintaa.

Työryhmän tarkentavat kommentit:

Erilliskeräysvelvoitteesta poikkeamisessa noudatetaan jätelain 15 §:ää.

Jätteiden erilläänpito ja lajittelu jo jätteen syntypaikalla on usein välttämätöntä jättemateriaalin hyvän laadun varmistamiseksi, mikä puolestaan on edellytys mahdollisimman laadukkaalle ja etusijajärjestyksen mukaiselle jätteen hyödyntämiselle.

Käytössä olevien lajittelujärjestelmien hyödyntämisessä arvioidaan alueelliset käsittelytavat sekä se, että laitoslajittelusta saatava hyöty ei ole suoraan kohdennettavissa hankkeeseen.

[EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmalli | Jätelaki 15 § 646/2011](#)
[Valtioneuvoston asetus jätteistä 978/2021: 26 § Rakennus- ja purkujätteen erilliskeräys](#)

Soveltamisohje: Jätteen synnyn rajoittaminen

Delegoitu asetus:

Toimijat rajoittavat jätteen syntyä rakennus- ja purkuprosessien aikana EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallia noudattaen ja ottaen huomioon parhaat käytettävissä olevat tekniikat ja käyttäen valikoivaa purkua, mikä mahdollistaa vaarallisten aineiden poistamisen ja turvallisen käsittelyn sekä helpottaa uudelleenkäyttöä ja laadukasta kierrätystä poistamalla materiaaleja valikoivasti hyödyntämällä käytössä olevia rakennus- ja purkujätteen lajittelujärjestelmiä.

Soveltaminen: miten rajoitan jätteen syntyä?

Jätteen syntyä rajoitetaan hyvällä ennakkosuunnittelulla. Tähän kuuluu mm. uudelleenkäytön ja yrityksen sisäisten materiaalikiertojen edistäminen, purkukartoitusten tekeminen ja hukkamateriaalien välttäminen.

Jätehuollon toteutus ja jätteiden synnyn rajoittaminen käsitellään työmaan henkilöstön perehdytyksessä.

Purkutöissä kartoitetaan haitta-aineet rakennuksen aikakauden ja muun tiedon perusteella.

Työryhmän tarkentavat kommentit:

Kriteerin täyttymiseen riittää yrityksen prosessien ja toimintamallien dokumentointi, kun ne ovat selvästi käytössä kyseisessä hankkeessa.

[Rakentamislaki 751/2023: 16 § Purkumateriaali- ja rakennusjätteselvitys](#)

Soveltamisohje: Rakennuksen elinkaariominaisuudet (1/2)

Delegoitu asetus:

Rakennusten rakennesuunnittelu ja rakennustekniikat tukevat kiertoa ja rakennusten osalta on osoitettava erityisesti, miten ne on suunniteltu resurssitehokkaammiksi, mukautumiskelpoisiksi, joustaviksi ja purettaviksi uudelleenkäytön ja kierrätyksen mahdollistamiseksi ISO-standardin 20887 tai muiden rakennusten purkamista tai muuntamista koskevien standardien mukaisesti.

Soveltaminen: Mitä tarkoitetaan resurssitehokkuuden, mukautumiskelpoisuuden ja joustavuuden osoittamisella?

Resurssitehokkuuden osoittamiseksi dokumentoidaan hankkeen sellaiset suunnitteluratkaisut, jotka vähentävät käytetyn materiaalin määrää ja hukkaa.

Muuntautumiskelpoisuuden ja joustavuuden osoittamisella tarkoitetaan monikäyttöisyyden, muuntojoustavuuden ja laajennettavuuden edistämistä suunnittelussa ja ratkaisujen dokumentointia.

Työryhmän tarkentavat kommentit:

Kaikki asetuksessa mainitut elinkaariominaisuudet on tarkasteltava kiertotalouden edistämiseksi rakennuksessa. Dokumentointi voidaan toteuttaa listana eri keinoista. Jokaisen ominaisuuden osalta arvioidaan, miten sitä on toteutettu hankkeessa.

Dokumentointi tarkoittaa, että kirjataan esimerkkejä jokaisesta dokumentoitavasta kohdasta. Esimerkiksi resurssitehokkuuteen voidaan dokumentoida pitkäikäisyyden, korjattavuuden ja huollettavuuden sekä rakenteiden optimointia ja tilatehokkuutta edistävät ratkaisut hankkeessa.

(589) ISO 20887:2020: <https://www.iso.org/standard/69370.html>
Rakentamislaki 751/2023: 39 § Rakennuksen elinkaariominaisuudet

Soveltamisohje: Rakennuksen elinkaariominaisuudet (2/2)

Delegoitu asetus:

Rakennusten rakennesuunnittelu ja rakennustekniikat tukevat kiertoa ja rakennusten osalta on osoitettava erityisesti, miten ne on suunniteltu resurssitehokkaammiksi, mukautumiskelpoisiksi, joustaviksi ja purettaviksi uudelleenkäytön ja kierrätyksen mahdollistamiseksi ISO-standardin 20887 tai muiden rakennusten purkamista tai muuntamista koskevien standardien mukaisesti.

Soveltaminen: Mitä tarkoitetaan purettavuuden osoittamisella?

Purettavuuden osoittamiseksi dokumentoidaan hankkeen purettavuutta edistävät ominaisuudet.

Purettavuus vähentää jätteen syntymistä, helpottaa uudelleenkäyttöä ja parantaa materiaalien kierrätettävyyttä purkamisen yhteydessä.

Työryhmän tarkentavat kommentit:

Purettavuutta edistävät osien irrotettavuus ja hyödynnettävyys uudelleenkäyttöön.

Dokumentoinnissa esitetään lista keinoista.

Elinkaariominaisuuksissa ei tuoda esille energiatehokkuutta, sillä sitä käsitellään asetuksessa ilmastonmuutoksen hillinnän kriteereissä.

(589) ISO 20887:2020: <https://www.iso.org/standard/69370.html>
Rakentamislaki 751/2023: 39 § Rakennuksen elinkaariominaisuudet

Soveltamisohje: Infra-ala

Delegoitu asetus:

Vähintään 70 prosenttia (painossa mitattuna) rakennustyömaalla tuotetusta vaarattomasta rakennus- ja purkujätteestä (lukuun ottamatta päätöksellä 2000/532/EY vahvistetun Euroopan jäteluettelon luokassa 17 05 04 tarkoitettua luonnosta peräisin olevaa ainetta) valmistellaan uudelleenkäyttöön, kierrätykseen ja muuhun materiaalin talteenottoon, mukaan lukien maantäyttötoimet, joissa käytetään jätettä korvaamaan muita materiaaleja, jätehierarkian ja EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallin mukaisesti.

Toimijat rajoittavat jätteen syntyä rakennus- ja purkuprosessien aikana EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmallia noudattaen ja ottaen huomioon parhaat käytettävissä olevat tekniikat ja käyttäen valikoivaa purkua, mikä mahdollistaa vaarallisten aineiden poistamisen ja turvallisen käsittelyn sekä helpottaa uudelleenkäyttöä ja laadukasta kierrätystä poistamalla materiaaleja valikoivasti hyödyntämällä käytössä olevia rakennus- ja purkujätteen lajittelujärjestelmiä.

Työryhmän kommentit:

Infrastruktuuria koskevien taloudellisista toiminnoista 6.13-6.17 ei tehty erillisiä soveltamisohjeita. Asetuksen kriteerit koskevat materiaalina hyödyntämistä ja jätteen synnyn rajoittamista. Kriteerit ovat samat kuin uusien rakennusten rakentamisessa ja olemassa olevien rakennusten korjauksessa materiaalina hyödyntämiselle.

Kriteerien soveltaminen ei eroa merkittävästi infrarakentamisen ja talonrakentamisen kohdalla, mutta massat ovat erilaisia. Esimerkiksi puutavara kiertää työmaalta toiselle ja iso osa massasta on maa- ja kiviaineksia, jotka eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan.

Työryhmä toivoo kommentteja, miten kriteerejä tulisi soveltaa infrarakentamisessa, ja erityisesti, miten jätteen syntyä voitaisiin rajoittaa ennakkosuunnittelulla.

[EU:n rakennus- ja purkujätteen käsittely- ja kierrätysmalli](#)

Kiitos!

Riikka Kinnunen, Kierivä Oy
+358 43 850 0930, riikka.kinnunen@kieriva.fi
www.kieriva.fi

Meri Hietala, RT RATEKO
+358 40 534 1960, meri.hietala@rateko.fi
rateko.fi/kiertotalouden-dnsh-kriteerien-soveltamisohje/
rateko.fi/hankkeet/taksonomian-jalkauttaminen-ja-kansallinen-tietovaranto/